

č. 4/2021-2022

Ročník 47

Jeseníček

VÝLET K RUSALČINU JEZÍRKU

Součástí projektového dne „Přírodní a kulturní památky Jesenicka“ byla i pěší vycházka k Rusalčinu jezírku v pátek 24. září. V doprovodu paní učitelky Knappové a pana učitele Knappa jsme se vydali od základní školy směrem na Vomáčkovnu (Přírodní rezervace Luční potok) a potom lesní cestou dále do Chotěšova až k Bedlnskému lomu s jezírkem. V této půvabné lokalitě Přírodního parku Jesenicko se v 70. letech minulého století dokonce točily známé filmové pohádky „Radúz a Mahulena“ (1970) a „Rusalka“ (1977). Kochali jsme se nádhernou podzimní krajinou, získávali nové poznatky a stihli si zahrát i některé hry v přírodě. Výborné místo na schovávanou jsme našli v lese u velkých kamenů nedaleko tábora Eldorado.

Cestou někteří i posilovali – přenášeli klády na delší vzdálenosti (i s „břemenem“ Míšou).

Dalším cílem výpravy se stal Mlýnský rybník, odkud jsme se podél kolejí přesunuli k jesenickým Fikačům. Tyto rybníky byly založeny v 16. století a od té doby jsou nedílnou součástí okolí města. Ke škole jsme se vrátili v půl jedné s 13 kilometry v nohách.

Napsali Kuba a Štěpán, doplnila Mgr. Vlastimila Knappová

PAPOUŠCI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Ve čtvrtek 30. září proběhlo v ZŠ a MŠ Jesenice v dopoledních hodinách setkání s živými papoušky. Zúčastnily se ho děti z MŠ, školní družiny a prvního stupně „základky“. Děti měly možnost hravou formou poznat několik druhů exotických papoušků. Odvážlivci se také s papoušky vyfotili a někteří i asistovali při vystoupení.

BUBNOVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

V pondělí 11. 10. 2021 k nám do školní družiny opět zavítal pan Jareš. Přivezl s sebou pana Davida Chába se spoustou hudebních nástrojů.

Nejprve nám představil flétnu „koncevku“, která zní jako fujara. Hlavní náplní však bylo bubnování. Každý (i p. vychovatelky) dostal svůj buben, na který se učil hrát. Zkoušeli jsme to zpočátku rukou, poté paličkou. Pan David nás učil vybubnovávat různé rytmy. Všem dětem se to velice líbilo,

příjemně se odreagovaly. Nakonec jsme si odnesli nazvoněné štěstí z malého zvonečku a spokojení jsme se rozloučili.

VYTRVALOSTNÍ BĚH 2021

Disciplína v rámci soutěže O nejaktivnějšího sportovce se konala ve středu 13. 10. 2021.

KATEGORIE: 2013 + MLADŠÍ → 600 metrů na dráze

CHLAPCI		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Filip Spielberger	2 : 41	1.
Matěj Dubec	3 : 06	2.

DÍVKY		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Natálie Ibllová	2 : 51	1.
M. Červenkovičová	3 : 15	2.
Andrea Sýkorová	3 : 18	3.

KATEGORIE: 2011 – 2012 → 1 200 metrů v terénu

CHLAPCI		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Jakub Kadeřábek	5 : 15	1.
Tomáš Adámek	6 : 27	2.

DÍVKY		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Martina Gasperová	5 : 56	1.

KATEGORIE: 2009 – 2010 → 1 200 metrů v terénu

CHLAPCI		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Jan Bouda	4 : 34	1.
Vojtěch Gasper	4 : 57	2.
Matěj Kadeřábek	6 : 45	3.
David Rampas		

DÍVKY		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Kateřina Trpáková	4 : 49	1.
Kateřina Kovářová	5 : 11	2.
Natálie Liliana Černá	5 : 43	3.
Michaela Burstová	6 : 15	4.

KATEGORIE: 2008 + STARŠÍ → 1 200 metrů v terénu

CHLAPCI		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Jan Králíček	3 : 52	1.
Vlastimil Sojka	6 : 28	2.

DÍVKY		
JMÉNO	ČAS	MÍSTO
Tereza Procházková	4 : 51	1.
Tereza Dragounová	5 : 10	2.
Lucie Benešová	5 : 42	3.
Michaela Braunová	6 : 29	4.
Michaela Narovcová	6 : 54	5.

<u>Pomocníci:</u> Adéla Koudelová a Emilie Casasová
--

72 HODIN PRO PŘÍRODU

V letošním roce se zapojili do celorepublikové akce čtvrtáci. V pátek 15. 10. jsme ve spolupráci s panem školníkem vyvěsili v okolí školy dvě ptačí budky a rovněž vyčistili ty, které jsou umístěné na školní zahradě.

Také jsme uklidili prostor kolem dětského hřiště. Myslím, že se akce zdařila.

Mgr. Vlastimila Knappová

PROCHÁZKA JESENICÍ

(Čerpáno převážně z knihy a soukromých záznamů Václava Zusky)

KRTSKÁ ULICE

☞ Kirtschlova továrna na podkůvky (dům čp. 193)

- Franz Kirtschl zde vyráběl podkůvky a jiné ševcovské potřeby „ve větším množství“ od konce 19. století (záznamy nejsou k dispozici) do roku 1945, zaměstnával až 20 lidí
- pak byl odsunut, dům připadl panu Brožovi, volyňskému Čechovi a vojáku Svobodovy armády, s kterým pomáhal osvobodovat republiku
- dnes práce s kovem pokračuje v osobě jeho zetě – pana J. Bajera, jesenického kováře a zámečníka.

☞ Křížek u Kirtschlových z roku 1877 nechal postavit zdejší občan Anton Fischer, je v původním stavu.

☞ Kaple svatého Antonína z Padua

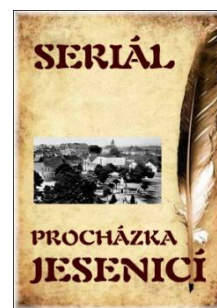
- stávala na místě dnešního parkoviště vedle křížku
- byla postavena roku 1726 Vavřincem Austrským, měšťanem a kožešníkem v Jesenice (a příspěvím jiných), roku 1736 byla rozšířena a obnovena
- za Josefa II. zrušena, 1791 prodána obci
- poté sloužila jako obecní sýpka, později jako sklad a hasičská zbrojnice, v roce 1955 byla zbořena, protože „překážela dopravě“ (traktorům vjíždějícím na pole)

Kaple v pravém rohu, pohled z domu čp. 193

☞ Kino Huberti

- vzniklo ze stodoly městského hotelu jako první stálé kino v okolí roku 1928, sloužilo, než se otevřelo kino nové, pravděpodobně do roku 1984 (1983 se ještě stavělo), dnes tělocvična Sluníčka

☞ Památník Goethemu

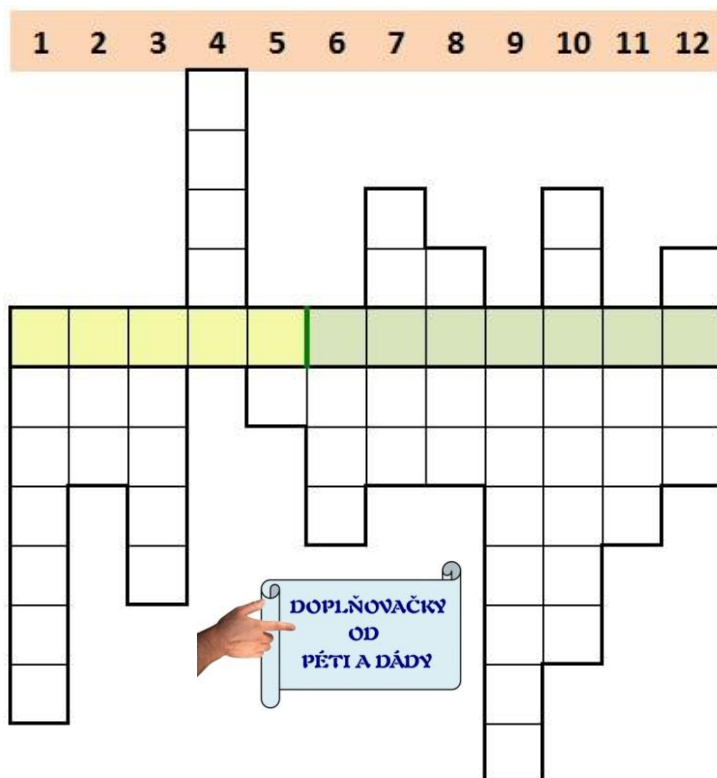
- roku 1935 jej nechal ke stému výročí úmrtí tohoto básníka (zemřel 1832) zřídit a zaplatil starosta Dr. Heinrich Uhl
- tato kamenná krychle postavená na hranu stojí ve dvoře Sluníčka dodnes (vidět je i na fotografii kina)

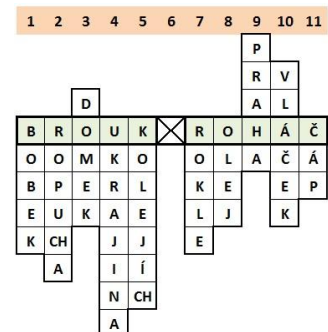
SOUTĚŽNÍ DOPLŇOVAČKA

☞ Dalším příspěvkem Petra a Daniela Makovských je tato dnešní doplňovačka:

JEJÍ TAJENKU ODEVZDEJTE OPĚT PĚTOVI A DÁDOVI. TERMÍN VYHODNOCENÍ BUDE VČAS OZNÁMEN.

- 1) Vánoční postavička přinášející dětem dárky
- 2) Slovensky „JAK“
- 3) Postava přinášející dárky např. dětem v USA (druhým jménem Claus)
- 4) Cizokrajný jedovatý had
- 5) Opak „ANO“
- 6) Jaro, léto, podzim, ...
- 7) Kocour v ...
- 8) Strýc a ...
- 9) Poslední měsíc v kalendáři
- 10) Místo s uloženými knihami
- 11) Náš národní strom
- 12) Projev nachlazení

ŘEŠENÍ Z MINULÉHO ČÍSLA JESENÍČKU:

Upřímnost vám nepřinese mnoho přátel, ale vždy vám přinese ty správné.

John Lennon

21. 10. – DEN PŮVODNÍCH ODRŮD JABLEK

Už naši předci považovali jablko za léčivý plod. Není divu, obsahuje totiž více než 30 různých užitečných látek a stopových prvků, např. vitaminy B, C a E, provitamin A, kyselinu listovou či draslík. A tak se i původní odrůdy jablek poprávu dočkaly svého mezinárodního dne. Je jím 21. říjen (od roku 2000) a má připomínat lokální a krajové odrůdy, které dnes často upadají v zapomnění. Péče a obnova stromů je náročná a my jsme si postupně zvykli, že na pultech obchodů leží jablka dovážená z ciziny.

Jabloň (*Malus domestica*) je královnou našich ovocných stromů. Ovocnáři vyšlechtili odrůdy ideální pro zdejší klima. Už několik let je pro veřejnost k dispozici informační web www.stareodrudy.cz, kde si každý může vyhledávat v databázi starých odrůd. I to přispívá ke zlepšování situace. V současné době se díky péči některých drobných pěstitelů staré odrůdy jablek do našich sadů vrací. Velkou zásluhu na tom má Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy (okres Jičín), který vede genetickou databanku starých druhů českých jablek.

O přínosu jablek jsme se již zmínili v úvodu. Dodejme pro úplnost, že látky obsažené v jablku působí jako přirozený prostředek proti revmatismu, karboxylové kyseliny čistí zubní sklovinu, polyfenoly chrání před onemocněním srdce, pektin snižuje hladinu cholesterolu, váže škodlivé látky v těle a příznivě ovlivňuje zažívání. Není proto náhodou, že především v Anglii, kde svátek vznikl, mají přísloví: Kdo jablko denně sní, k tomu lékař nechodí (An apple a day keeps the doctor away!).

VÍTE, ŽE ...

... bakterie v lidském těle tvoří až 3 kg hmotnosti? Naše zdraví závisí na tom, jak dobře se jim daří.	100+1 zahraničních zajímavostí č. 7/2021, str. 26
... první AZ-kvíz se objevil na obrazovkách České televize 2. ledna 1997?	https://www.novinky.cz/koktejl
... hra Kámen, nůžky, papír pochází z Číny, údajně z dynastie Chan (206 př. n. l. – 220 n. l.)? Do Evropy se dostala až začátkem 20. století.	100+1 zahraničních zajímavostí č. 11/2014, str. 20
... v žebříčku magazínu Time Out byla Praha zvolena nejkrásnějším městem planety? Zároveň se umístila v hlavní kategorii (z 8. září 2021) jako 7. nejlepší město.	https://www.novinky.cz/cestovani/clanek/prahu-zvolili-nejkrasnejsim-mestem-planety-40372495
... mák má mimořádně vysoký obsah vápníku – 600krát více než pšeničná mouka?	https://www.prozeny.cz/clanek/ceska-superpotravina-ochutnejte-3-nove-makove-recepty-67200

STRÁNKA HUMORU

Muž přijde k právníkovi do kanceláře a zajímá se, kolik peněz si účtuje za své služby.

„Mám určenou taxu 1000 korun za tři zodpovězené otázky,“ odpoví právník.

„Není to příliš vysoká cena?“ diví se muž.

„Ano je,“ souhlasí právník, „a jaká je vaše třetí otázka?“

Pilot navazuje nouzové spojení s řídicí věží: „Mayday, mayday, hoří mi levý motor!“
Odpověď: „Uved'te v činnost nouzové hašení v sektoru A3.“

Motor je uhašen a let opět probíhá normálně. Jenže po chvíli se znovu ozývá: „Mayday, mayday, hoří mi pravý motor!“

Odpověď: „Uved'te v činnost nouzové hašení v sektoru A4.“

Také tentokrát se podaří situaci zvládnout a let pokračuje. Bohužel zase jen chvíli: „Mayday, mayday, hoří oba motory! Co mám dělat?“

Odpověď: „V tom případě opakujte po mně: OTČE NÁŠ, JENŽ JSI NA NEBESÍCH, ...“

„Kapitáne,“ volá námořník, „v lodi je díra!“
„Kde přesně?“

„V levém boku pod čarou ponoru.“

„Díkybohu! Tam si toho nikdo nevšimne.“

Stěžuje si občan: „Váš syn se trefoval kamenem do našeho okna!“

„A strefil se?“

„Naštěstí ne.“

„Tak to nebyl můj syn!“

„Pane celníku, můžu si dovézt zlato do Karibiku?“ ptá se muž po telefonu.

„Jistě, ale jen přiměřené množství,“ zní odpověď.

„A je devadesát kilo přiměřené množství?“

„To určitě není, to už je příliš,“ odpoví celník.

Muž se otočí na manželku a říká: „Slyšela jsi, zlato, musíš zůstat doma.“

Pepíček přijde domů bledý a uplakaný. Matka se zlobí: „To máš z těch her na indiány! To vás zase Apači chytli a uvěznili, vid’?“

„Tentokrát ne, mami, právě naopak! Vykouřili jsme spolu dýmku míru.“

ČTENÁŘSKÁ SOUPEŘENÍ JESENÍČKU

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 3/2021-2022:

1.- PŘÍPAD DETEKTIVA ŠTIKY

Detektiv Štika si všiml, že večer byla anténa televizoru natočena jinak než ráno.

1) OSMISMĚRKA

R	B	K	A	G	R	T	A	K	P	A	Ť
É	K	Í	S	A	R	Á	V	K	Š	E	Š
B	O	M	S	U	S	P	U	R	I	S	R
U	K	U	CH	Č	P	A	C	I	D	U	M
S	A	L	D	O	V	O	Ň	N	I	I	S
P	I	K	P	A	L	E	T	A	O	Ý	T
T	N	R	L	P	Z	B	K	O	M	U	I
A	A	D	A	Á	Á	V	Í	Á	R	C	R
CH	Č	P	T	D	R	Z	Ř	G	Š	P	Á
Ý	B	S	A	J	G	A	E	A	I	A	K
D	O	T	M	K	V	R	Š	K	Y	T	P

SLOVA K VYŠKRTÁNÍ

ACIDUM,
BÁDAT,
DÝCHAT,
GAUČO,
GRÁZL, IDIOM,
KAPAT,
KLÁRA,
KOKAIN,
LUMÍK,
MAŇAS,
OBČAN,
PAŠÁK, PAUSA,
PLATA,
POPRACH,
RÉBUS,
REGRUT,
SAJGA, SALDO,
SIRUP, SMRŠŤ,
STÁZE, SUPOT,
ŠAŠCI, ŠEŘÍK,
ŠKVÁR, TIRÁK,
TRUHLIT,
TVRDIT,
ŤAPKA, UCPAT,
VRŠKY,
VZADU.

2) JANIN PŘÍBĚH

Parta kamarádů hrála hru, kdy každý z nich vyprávěl nějaký příběh. Ostatní hádali, zda je pravdivý, nebo je to fikce. Jana se rozhodla vyprávět příběh o tajemném muži, který v noci potmě dokázal číst knihu:

V místnosti, kde si onen muž četl, nebylo osvětlení, svíčky, ani žádný jiný zdroj světla. Přesto si muž čtení knihy potmě evidentně užíval...

Kamarádi si mysleli, že je to jasné – Janin příběh nemůže být pravdivý, vymyslela si ho. Jana je však překvapila sdělením, že příběh pravdivý je. **Jak je to možné?**

JESENÍČEK - ČASOPIS ZŠ A MŠ JESENICE